

TELEVISION BROADCASTING MODEL OF BUU CHANNEL & EASTERN HIGHER - EDUCATION NETWORK (PUBLIC TELEVISION)

Chatchai Dontri^{1*}, Banpot Wiroonratch¹

¹Graduate School of Commerce Burapha University, Chon Buri 20131, Thailand

ABSTRACT

This qualitative study was conducted with the aim to investigate the Television Broadcasting Model of Burapha University Channel and Eastern Higher - Education Network. The data were collected via a focus group interview which was conducted 2 rounds to guarantee the validity and reliability of the data. A purposeful sampling was used to recruit samples on the basis of their authority in making decision regarding TV station. The samples contained 3 groups; 1) university administrators including the president, the vice-president responsible for Planning, the vice-president responsible for the Higher-Education Network, the vice-president responsible for the Public Relations; 2) individuals assigned to coordinate the Burapha University Television Channel and Networks including the Dean of the Graduate School of Commerce, the Department Head of Visual Communication Art, the Department Head of Communication Arts, the Head of Public Relations; and 3) the television station director.

The results revealed that the broadcasting model of Burapha Television Channel and Eastern Higher-Education Network beneficial to the public was the one over the Internet and on mobile applications. To enhance the capacity of the Channel, 8 main issues should be considered 1) the target audience is parents, students and ASEAN population; 2) the production involves news, documentary of each institute, news on community economy and the engagement of students in production and dissemination their research findings under the high – definition television; 3) personnel should have an expertise in technical production and have a good command of English; 4) the university finds its own Television Channel budget the same way as it raises the revenue for running the whole university; 5) raising fund should be done through collaborating with program producers and TV stations and through promoting public and private social activities; and also from asking for donations from the public and private sectors; 6) Trends of viewing behavior, audience prefers viewing re-aired programs on the Internet or the mobile applications; 7) the embarkation should begin with producing programs for the National Broadcasting Services of Thailand and the Loa People’s Democratic Republic, and later start the operation of the Burapha University Television Channel and Eastern Higher – Education Network in both the structure of TV programs and business plan; and 8) the future plans should include an addition of satellite, cable, and digital channels.

Keywords: Broadcasting, public television, Burapha University and eastern higher – education network

*Corresponding author: E-mail address: chatchai.dontri@gmail.com

รูปแบบการออกอากาศของสถานีโทรทัศน์มหาวิทยาลัยบูรพาและ เครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียง (โทรทัศน์สาธารณะ)

ฉัตรชัย คนตรี¹, บรรพต วิรุณราช¹

¹วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ชลบุรี 20131, ประเทศไทย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเพื่อเสนอรูปแบบการออกอากาศของสถานีโทรทัศน์มหาวิทยาลัยบูรพาและเครือข่ายอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียง โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ การเก็บข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม จำนวน 2 ครั้ง เพื่อยืนยัน สำหรับกลุ่มตัวอย่างเลือกโดยวิธีเจาะจงกับตัวอย่างที่มีอำนาจตัดสินใจเรื่องสถานีโทรทัศน์แบ่งเป็น 3 กลุ่ม 1)ผู้บริหารมหาวิทยาลัยได้แก่อธิการบดี รองอธิการบดีผู้รับผิดชอบงานทางด้านการวางแผน รองอธิการบดีผู้รับผิดชอบงานทางด้านเครือข่ายอุดมศึกษา รองอธิการบดีผู้รับผิดชอบงานทางด้านประชาสัมพันธ์ 2) ผู้ที่ได้รับมอบหมายในการประสานงานเรื่อง สถานีโทรทัศน์มหาวิทยาลัยบูรพาและเครือข่าย ได้แก่ คณบดีวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ หัวหน้าภาควิชานิเทศศิลป์ หัวหน้าภาควิชานิเทศศาสตร์ หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ และ 3) ผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการออกอากาศของสถานีโทรทัศน์มหาวิทยาลัยบูรพาและเครือข่ายอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ คือ การออกอากาศผ่านอินเทอร์เน็ตและแอปพลิเคชันบนมือถือ โดยมีประเด็นหลักทั้งสิ้น 8 ประเด็น ได้แก่ 1) กลุ่มเป้าหมายคือ ผู้ปกครอง นิสิต นักศึกษาและประชาคมอาเซียน 2) การผลิตรายการเกี่ยวกับข่าว สารคดีของแต่ละสถาบัน เศรษฐกิจชุมชน ให้นิสิตมีส่วนร่วมในการผลิตและเผยแพร่ผลงานวิจัย ภายใต้ระบบความละเอียดสูง 3) บุคลากร ควรใช้บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคนิคการผลิต และมีความชำนาญทางด้านภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี 4) งบประมาณ มหาวิทยาลัยต้องทำการหาเงินงบประมาณด้วยตนเองเช่นเดียวกับการหารายได้เลี้ยงมหาวิทยาลัย 5) การหารายได้ด้วยการทำความร่วมมือกับผู้ผลิตรายการ สถานีโทรทัศน์ การประชาสัมพันธ์กิจกรรมเพื่อสังคมของภาครัฐและเอกชน และการขอรับบริจาคจากประชาชนและภาคเอกชน 6) แนวโน้มการรับชม พฤติกรรมผู้ชมนิยมการการรับชมย้อนหลังผ่านอินเทอร์เน็ต หรือแอปพลิเคชันบนมือถือ 7) การเริ่มดำเนินการจากการทำรายการให้กับสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แล้วจึงดำเนินการสถานีโทรทัศน์มหาวิทยาลัยบูรพาและเครือข่ายอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียง ทั้งทางด้านโครงสร้าง ฝั่งรายการ ตลอดจนแผนธุรกิจภายหลัง 8) แผนในอนาคตควรเพิ่มช่องทางดาวเทียม เคเบิล และดิจิทัลในภายหลัง

คำสำคัญ: การออกอากาศ, โทรทัศน์สาธารณะ, มหาวิทยาลัยบูรพาและเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียง

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเติบโตอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมการสื่อสารในปัจจุบัน ถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญของการเปลี่ยนแปลงวิธีการคิด พฤติกรรม การสื่อสาร การทำงานและการดำรงชีพของคนในยุคนี้ (International Telecommunication Union, 2010) เป็นผลทำให้เข้าถึงข้อมูล

และความรู้เป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของคนนับล้านทั่วโลก (United Nation, 2010) โดยมีแนวโน้มที่จะหลอมรวมของเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพและหลากหลายมากขึ้นไปสู่แนวคิดการเชื่อมโยงเครือข่ายได้ทุกที่ ทุกเวลา (Ubiquitous) ประกอบกับ

สหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (ITU) ได้แนะนำให้ยูทิลิตี้โทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบอนาล็อกภายในปี พ.ศ. 2558 สำหรับประเทศไทย จึงได้จัดให้มีการประชุม ASEAN Digital Broadcast (ADB) เพื่อหารือและมีมติในความร่วมมือเพื่อพัฒนาระบบโทรทัศน์ดิจิทัลภาคพื้นดิน (Digital Terrestrial Broadcasting) ในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ในการประชุมรัฐมนตรีสารสนเทศอาเซียน ครั้งที่ 9 (9th AMRI: Ninth Conference of the ASEAN Ministers Responsible for Information) เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2550 ณ กรุงจาร์กาตา ประเทศอินโดนีเซีย ได้มีมติเห็นชอบข้อเสนอในการปรับเปลี่ยนสู่การกระจายเสียงและการแพร่ภาพระบบดิจิทัลสำหรับภูมิภาคอาเซียนในภาพรวมโดยใช้ระบบ DVB-T เป็นระบบมาตรฐานดิจิทัลของอาเซียน (Association of Southeast Asian Nations, 2007) และตามมติที่ประชุมรัฐมนตรีสารสนเทศอาเซียน ครั้งที่ 10 เมื่อวันที่ 3-6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552 ณ สาธารณรัฐประชาชนลาว ได้ให้ประเทศสมาชิกอาเซียนกำหนดช่วงเวลายูทิลิตี้โทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบอนาล็อกในช่วงปี พ.ศ. 2558-2563 (Association of Southeast Asian Nations, 2009) และล่าสุด มติที่ประชุมรัฐมนตรีสารสนเทศอาเซียน (AMRI) ในการประชุม ครั้งที่ 11 เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2555 ที่ประชุมได้รับทราบว่าจะระบบ DVB-T2 ซึ่งเป็นมาตรฐานโทรทัศน์ดิจิทัลรุ่นที่ 2 มีประสิทธิภาพมากกว่าระบบ DVB-T (Association of Southeast Asian Nations, 2012)

เมื่อประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกได้ดำเนินการปรับเปลี่ยนไปสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัลตามบริบทของแต่ละประเทศ รัฐบาลไทยได้ประกาศนโยบายการปรับเปลี่ยนไปสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัลในการแถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2554 โดยกำหนด การส่งเสริมการใช้คลื่นความถี่อันเป็นทรัพยากรของชาติให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ การพัฒนาการปรับเปลี่ยนระบบการใช้เทคโนโลยีจากระบบอนาล็อกเป็นระบบดิจิทัล สร้างความสามัคคีและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศอาเซียน และเตรียมความพร้อมของทุกภาคส่วนในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 (รัฐสภาไทย, 2554) นอกจากนี้ พระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการ

วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 กำหนดให้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) จัดให้มีแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ภายในหนึ่งปีและแผนดังกล่าวต้องมีการกำหนดเวลาในการเปลี่ยนไปสู่ระบบการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล (สำนักคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, 2555ก) จึงเป็นที่มาของการจัดทำแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ (พ.ศ. 2555) โดยได้กำหนดให้มีการเริ่มต้นการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลภายใน 4 ปี มีจำนวนครัวเรือนในเมืองใหญ่ที่สามารถรับสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ภายใน 5 ปี (สำนักคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, 2554)

การสำรวจข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (สชช.) พบว่าอัตราการชมโทรทัศน์ของประชากรอายุมากกว่า 6 ปีขึ้นไปเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยปี พ.ศ. 2546 คิดเป็นร้อยละ 94.5 และปี พ.ศ. 2551 คิดเป็นร้อยละ 94.6 ตามลำดับ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2551) นอกจากนี้ยังพบว่าคนไทยมีเวลาว่างเฉลี่ยคนละ 3.8 ชั่วโมงต่อวัน และกิจกรรมยามว่างที่คนไทยใช้เวลาไปมากที่สุด คือ การชมโทรทัศน์มากถึง 2.7 ชั่วโมงต่อวัน หรือคิดเป็นร้อยละ 71 ของเวลาว่างทั้งหมด (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2554) โดยปัจจุบัน ผู้ชมโทรทัศน์มีทางเลือกในการรับบริการโทรทัศน์ 3 รูปแบบด้วยกัน คือ กิจการโทรทัศน์ที่ใช้คลื่นความถี่ คือ โทรทัศน์ภาคพื้นดิน ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 สถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ทีวี (ช่อง 9) สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ (สทท.) สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส ซึ่งสามารถครอบคลุมพื้นที่ถึงร้อยละ 98 ของประเทศไทย หรือร้อยละ 99 ของครัวเรือน ทำให้มีรายได้รวมจากค่าโฆษณาถึง 62,237.791 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2554 อันดับสองรองลงมา คือ กิจการโทรทัศน์ที่ไม่ใช้คลื่นความถี่ คือ เคเบิลทีวี และโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมเป็นระบบสมาชิก มีผู้เข้าถึงประมาณร้อยละ 25 ของครัวเรือน และอันดับสุดท้ายคือ สื่อยุคใหม่กลุ่มโทรทัศน์ผ่านสื่อใหม่ หรือ

สื่ออินเทอร์เน็ต (New Media) เช่น IPTV Mobile TV เป็นต้น (สำนักคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, 2555จ) โดยมีสัดส่วนการรับชมโทรทัศน์ผ่านระบบภาคพื้นดินของประเทศไทย คิดเป็นร้อยละ 45.8 ของครัวเรือนทั้งหมด เคเบิล คิดเป็นร้อยละ 28.7 ของครัวเรือนทั้งหมด และดาวเทียม คิดเป็นร้อยละ 25.5 ของครัวเรือนทั้งหมด (สำนักคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, 2555ค) ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลสำรวจของบริษัท เดอะนิลเส็นคอมปานี (ประเทศไทย) จำกัด ระบุว่า ในปี พ.ศ. 2555 มีอัตราการเติบโตของการรับชม สื่อโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมเพิ่มสูงถึงร้อยละ 64 จากจำนวนผู้รับชมโทรทัศน์ทั่วประเทศกว่า 22 ล้านครัวเรือนทั่วประเทศ หรือประมาณ 70 ล้านคน (มติชนออนไลน์, 2555)

นอกจากบทบาทและอิทธิพลที่สื่อโทรทัศน์มีต่อประชาชน ประโยชน์ของสื่อโทรทัศน์นับว่า มีน่านับการ อาทิ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนการเสริมสร้างสติปัญญา และการศึกษา (สุทธิ ชัดติยะ, 2555) ดังจะเห็นได้จากมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ อาทิ มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย (University of California Television, 2012), มหาวิทยาลัยเซนต์คลาวด์ (University Television Station, 2012), มหาวิทยาลัยโรเจอร์ส (Rogers State University Public Television, 2012), มหาวิทยาลัยอินเดียนา (Indiana Public Media, 2013), มหาวิทยาลัยโฮเวิร์ด (Howard University Television, 2013) และมหาวิทยาลัยวอชิงตัน (University of Washington Television, 2013) ล้วนแต่มีสถานีโทรทัศน์มหาวิทยาลัยด้วยกันทั้งสิ้น สำหรับมหาวิทยาลัยในประเทศไทยเช่นเดียวกัน ในปัจจุบันมีช่องรายการโทรทัศน์ อาทิ STOU Channel (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2555), RU TV (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2555), KKU Channel (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2555), ABAC Channel (มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, 2553), จุฬาฯ ทีวี (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553), RSU Wisdom TV (มหาวิทยาลัยรังสิต, 2556), NationU TV (มหาวิทยาลัยเนชั่น, 2556), Mahidol Channel (มหาวิทยาลัยมหิดล, 2555) และ BTU Channel (มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, 2555) โดยมหาวิทยาลัยโรเจอร์ส, มหาวิทยาลัยอินเดียนา

และมหาวิทยาลัยโฮเวิร์ดได้รับงบประมาณจากภาครัฐและการบริจาคจากผู้สนับสนุน ทำให้สามารถผลิตรายการได้อย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลาอันยาวนาน มีผู้ติดตามรายการจำนวนมาก และสามารถเผยแพร่ได้ครอบคลุมทุกเครือข่ายทั้งภาคพื้นดิน เคเบิล ดาวเทียม และอินเทอร์เน็ต (Rogers State University Public Television, 2012; Indiana Public Media, 2013; Howard University Television, 2013) มหาวิทยาลัยดังกล่าวยังเป็นสมาชิกขององค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะ (Public Broadcasting Service: PBS) ซึ่งถือเป็นองค์กรที่ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนเป็นอันดับที่ 1 ติดต่อกันมามากกว่า 10 ปี จากการสำรวจในระดับชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ยังถูกยกให้เป็นองค์กรระดับดีเยี่ยมในการใช้เงินภาษีของประชาชนอีกด้วย (Public Broadcasting Service, 2013)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทั้งความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีการปรับโครงสร้างของกิจการกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์ที่มี กสทช. มากำกับดูแล ทำให้เครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 8 มหาวิทยาลัย ภายใต้การนำของมหาวิทยาลัยบูรพา ลงนามบันทึกความร่วมมือ (MOU) เพื่อก่อตั้งสถานีโทรทัศน์ BUU Channel & Network ขึ้นเมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อให้มีแหล่งเรียนรู้ที่เข้าถึงบ้าน และสามารถหาความรู้ได้ตลอดเวลา โดยผ่านระบบสถานีโทรทัศน์ ในการผลิตรายการสู่สาธารณชนของประเทศไทยให้มีความทัดเทียมกับประเทศในอาเซียน โดยใช้องค์ความรู้ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการผลิต/บริการ ด้านการตลาด/การขาย ด้านบัญชีและการเงิน ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์และองค์การ ด้านวัฒนธรรมอาเซียน ด้านความมั่นคงของมนุษย์ในกลุ่มประชาคมอาเซียน และวัตถุประสงค์ที่ 2) เพื่อเป็นแหล่งสร้างโอกาสทางธุรกิจของประชาชนชาวไทยทั้ง 77 จังหวัดที่ดำเนินธุรกิจภายในประเทศ และ/หรือระหว่างประเทศ ในอาเซียนอีก 9 ประเทศ ทั้งนี้มหาวิทยาลัยบูรพา ในฐานะแม่ข่ายสถาบันอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้มอบหมายให้วิทยาลัยพณิชยศาสตร์ซึ่งมีความเชี่ยวชาญและมีหลักสูตรปริญญาโททางด้านการบริหารงานประชาสัมพันธ์ และสื่อสารมวลชนเป็นส่วนงานที่รับผิดชอบในการศึกษา อาทิ รูปแบบการออกอากาศของสถานี รูปแบบการจัด

โครงสร้างสถานี การจัดผังรายการ ตลอดจนการทดลองผลิตรายการและออกอากาศับรายการของเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ (มหาวิทยาลัยบูรพา, 2556)

จากการสำรวจรูปแบบการออกอากาศของสถานีโทรทัศน์มหาวิทยาลัยในประเทศไทยและในประเทศสหรัฐอเมริกาและในประเทศไทยที่กล่าวมาข้างต้น ปรากฏว่า รูปแบบหลักที่เลือกใช้ส่วนใหญ่ คือ เคเบิล รองลงมา คือ ดาวเทียม และภาคพื้นดิน ตามลำดับ สำหรับรูปแบบเสริมคือ อินเทอร์เน็ตและมือถือ โดยแต่ละรูปแบบ มีต้นทุนแตกต่างกัน และส่งผลกระทบต่อการจัดสรรงบประมาณของแต่ละสถาบันในอนาคตโดยตรง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษารูปแบบการออกอากาศที่เหมาะสมกับสถานีโทรทัศน์มหาวิทยาลัยบูรพาและเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (BUU channel & network) ว่าควรเป็นลักษณะใดเพื่อช่วยให้ประชาชนได้รับประโยชน์ ภายใต้ค่าใช้จ่ายองค์การที่ไม่สูงจนเกินไป

วัตถุประสงค์

เพื่อเสนอรูปแบบการออกอากาศของสถานีโทรทัศน์มหาวิทยาลัยบูรพาและเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (BUU channel & network)

คำถามการวิจัยสำหรับงานวิจัยเชิงคุณภาพ

จากการสำรวจรูปแบบการออกอากาศของสถานีโทรทัศน์มหาวิทยาลัยในประเทศไทยและในประเทศสหรัฐอเมริกาและในประเทศไทย ปรากฏว่า รูปแบบหลักที่เลือกใช้ส่วนใหญ่คือ เคเบิล รองลงมา คือ ดาวเทียม และภาคพื้นดินตามลำดับ สำหรับรูปแบบเสริมคือ อินเทอร์เน็ตและมือถือ โดยแต่ละรูปแบบมีต้นทุนแตกต่างกัน และส่งผลกระทบต่อการจัดสรรงบประมาณของแต่ละสถาบันในอนาคตโดยตรง ดังนั้น รูปแบบการออกอากาศของสถานีโทรทัศน์มหาวิทยาลัยบูรพาและเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือควรเป็นลักษณะใด เพื่อช่วยให้ประชาชนได้รับประโยชน์ ภายใต้ค่าใช้จ่ายองค์การที่ไม่สูงจนเกินไป

บททวนวรรณกรรม

1. เทคโนโลยีดิจิทัล

ทศวรรษที่ 1990 การกระจายเสียงเกิดการปฏิวัติครั้งใหญ่ เรียกว่า “การปฏิวัติดิจิทัล” (Digital revolution) กล่าวคือการกระจายเสียงด้วยระบบอะนาล็อก (Analog) ที่ใช้กันมาอดีต ถูกเปลี่ยนเป็นการส่งด้วยระบบดิจิทัล ซึ่งทำให้ข้อมูลทุกชนิด (เช่น ภาพ เสียง กราฟิก ฯลฯ) สามารถผลิต เก็บบันทึกไว้และแปรเปลี่ยน สู้กันและกันได้ โดยใช้ภาษาร่วมกันคือ ภาษาคอมพิวเตอร์ วิธีการผลิตสื่อต่าง ๆ จึงเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก เส้นแบ่งระหว่างสื่อแต่ละชนิดในอดีตค่อย ๆ หายไป สื่อกระจายเสียงกับสื่อโทรคมนาคมสามารถเคลื่อนตัวเข้าหากัน โดยมีสื่อที่เป็นหลัก 3 สื่อคือ โทรทัศน์ (Television) โทรศัพท์ (Telephone) และคอมพิวเตอร์ (Computer) สิ่งนี้เป็นเหตุให้เกิดการรวมตัวกันทางเทคโนโลยีครั้งใหญ่ (Convergence) ซึ่งเมื่อนำไปประยุกต์กับเทคโนโลยีการสื่อสารผ่านดาวเทียม สายใยแก้ว (Fiber optic) และสื่ออินเทอร์เน็ต (Internet) ที่เกิดขึ้นในยุคนี้แล้ว เป็นการพลิกหน้าประวัติศาสตร์การกระจายเสียงของโลกเข้าสู่ยุคใหม่ กิจกรรมสื่อสารและกิจการกระจายเสียงเคเบิลในอัตราที่ก้าวกระโดด เศรษฐกิจข้อมูลข่าวสารเป็นเศรษฐกิจหลักของโลก ขณะที่พลังอำนาจของสื่อก็แผ่ปกคลุมทั่วทั้งโลก (วิภา อุดมฉันท, 2546, หน้า 44 – 45)

ปัจจุบันอุตสาหกรรมทีวีทั่วโลกเข้าสู่ระบบดิจิทัลกันแทบทั้งหมดแล้ว กระบวนการผลิตรายการทีวีทั้งหมดตั้งแต่กล้องวิดีโอไปจนถึงการตัดต่อ เปลี่ยนมาใช้ระบบดิจิทัลกันหมดแล้ว เรียกได้ว่าในฝั่งการผลิตและการออกอากาศนั้น เทคโนโลยีพร้อมหมดแล้ว เหลือแค่ฝั่งของนโยบาย และฝั่งของผู้ชมโทรทัศน์เท่านั้น (เครื่องรับโทรทัศน์จำเป็นต้องรองรับสัญญาณระบบดิจิทัลด้วย ซึ่งแก้ด้วยการซื้อกล่องแปลงสัญญาณดิจิทัลมาต่อเข้ากับทีวีเดิมได้) ซึ่งในอนาคตอันใกล้ ทีวีระบบอนาล็อกจะถูกเปลี่ยนมาเป็นระบบดิจิทัลทั้งหมด ด้วยเหตุผลว่ารับชมได้เหมือนกัน แต่ใช้ช่วงกว้างของสัญญาณ (Bandwidth) น้อยกว่ากันมาก ดังนั้นในต่างประเทศจึงทยอยเปลี่ยนระบบทีวีเป็นดิจิทัลและเมื่อพร้อมแล้วก็หยุดแพร่สัญญาณระบบอนาล็อกอย่างถาวร (Digital switchover) หลังจากนั้นจึงนำคลื่นเดิมที่ใช้กับทีวีระบบอนาล็อกไปจัดสรรใหม่ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และตอบสนองความต้องการใช้คลื่น

ความถี่ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว สำหรับข้อดีของการแพร่สัญญาณโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล คือ ให้ภาพที่คมชัดกว่าเดิม ใช้ช่วงคลื่นน้อยลงกว่าเดิมมาก และมีความสามารถอื่นๆ เข้ามาอำนวยความสะดวกแก่ผู้รับชมทีวี เช่น มีผังรายการแสดงบนหน้าจอได้โดย (กานต์ ยืนยง, 2555)

2. รูปแบบการออกอากาศของสถานีโทรทัศน์

คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ [กสทช.] (2554, หน้า 123) ได้แบ่งรูปแบบทางเลือกในการรับชมโทรทัศน์ออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) กิจการโทรทัศน์ที่ใช้คลื่นความถี่ คือ โทรทัศน์ภาคพื้นดิน 2) กิจการโทรทัศน์ที่ไม่ใช้คลื่นความถี่ คือ เคเบิลทีวี และโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม และ 3) สื่อยุคใหม่ กลุ่มโทรทัศน์ผ่านสื่อใหม่ หรือสื่ออินเทอร์เน็ต (New media) เช่น โทรทัศน์อินเทอร์เน็ต (IPTV) และโทรทัศน์มือถือ (Mobile TV) เป็นต้น แต่จากการทบทวนวรรณกรรมทั้งในและต่างประเทศ ผู้วิจัยสามารถแบ่งรูปแบบสถานีโทรทัศน์ได้ 2 รูปแบบ ได้แก่ 1) รูปแบบหลัก คือ โทรทัศน์ภาคพื้นดิน เคเบิล และดาวเทียม 2) รูปแบบเสริม คือ โทรทัศน์อินเทอร์เน็ต และมือถือ

2.1 รูปแบบหลัก

2.1.1 โทรทัศน์ภาคพื้นดิน

สถานีโทรทัศน์ภาคพื้นดิน (Terrestrial television) หมายถึง สถานีโทรทัศน์ที่มีการแพร่ภาพและเสียงโดยออกอากาศจากสถานีส่งภาคพื้นดิน (เช่น ช่อง 3 ช่อง 5 ช่อง 7 ช่อง 9 ช่องสทท. ช่องไทยพีบีเอส) เป็นการส่งสัญญาณออกสู่อากาศผ่านคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าในอากาศเข้าสู่เครื่องรับโทรทัศน์ของผู้ชมตามบ้าน สำหรับข้อจำกัดของการแพร่ภาพในลักษณะนี้คือ เครื่องส่งตั้งอยู่บนพื้นดิน สัญญาณที่ส่งออกไปจึงครอบคลุมพื้นที่ได้ไม่กว้าง ภายในรัศมีประมาณ 60-70 กิโลเมตรโดยรอบเครื่องส่งเท่านั้น เพราะส่วนโค้งของโลกจะบดบังสัญญาณไว้ นอกจากจะมีการตั้งสถานีทวนสัญญาณหรือสถานีขยายสัญญาณต่อไปเป็นระยะ ๆ จึงจะยี่ระยะทางการส่งออกอากาศไปได้ไกลขึ้น (วิชา อุตมฉันท, 2546, หน้า 35; ศุภางค์ นันตา, 2552, หน้า 143) จากแผนแม่บทของ กสทช. ประเทศไทยจะเปลี่ยนวิธีการเข้ารหัสสัญญาณเป็นแบบดิจิทัลแทนระบบอนาล็อก (Analog) ในปี พ.ศ. 2558 (กสทช., 2554 หน้า 164)

2.1.2 โทรทัศน์เคเบิล

โทรทัศน์สายหรือเคเบิลทีวี (Cable television) หมายถึง โทรทัศน์ที่มีการส่งภาพและเสียงผ่านสายเคเบิลทองแดงสองเส้นที่โยงเข้ามาในบ้านเพื่อเชื่อมกับเครื่องรับวิทยุและโทรทัศน์ ปลายอีกข้างหนึ่งต่อกับสายเคเบิลใหญ่ที่ลากยาวไปถึงเสาอากาศของชุมชน (Community antenna) บนยอดเขาหรือตึกสูง ซึ่งจะทำหน้าที่จับคลื่นวิทยุที่มาจากอากาศแล้วป้อนสัญญาณลงมาตามสายเคเบิลจนเข้าถึงบ้าน วิธีนี้จึงเป็นวิธีเดียวที่จะช่วยแก้ปัญหาการรับคลื่นสัญญาณไม่ได้ในพื้นที่บอดสัญญาณ (White area) แต่การเดินทางสายเคเบิลเป็นระยะทางหลายๆ กิโลเมตร ไปตามบ้านเรือนของสมาชิกเป็นวิธีที่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ต่อมาจึงมีคนเริ่มต้นใช้คลื่นวิทยุความถี่สูงหรือคลื่นไมโครเวฟ ซึ่งส่งสัญญาณได้รอบทิศ ส่งออกไปให้กับสมาชิกที่ติดตั้งจานรับสัญญาณบนหลังคาบ้าน แล้วจึงป้อนสัญญาณเข้าสู่สายเคเบิลไปยังเครื่องรับภายในบ้าน อีกต่อหนึ่ง ต่อมาได้พัฒนาเป็นการเชื่อมต่อสัญญาณผ่านดาวเทียม (วิชา อุตมฉันท, 2546 หน้า 30-35; สุทธิดี ชัดดิยะ, 2555, หน้า 133)

2.1.3 โทรทัศน์ดาวเทียม

โทรทัศน์ดาวเทียม (Satellite television) หมายถึง โทรทัศน์ที่มีการส่งภาพและเสียงผ่านดาวเทียม ปัจจุบันวิทยาการด้านดาวเทียมก้าวหน้าไปมาก กลายเป็นเทคโนโลยีการกระจายเสียงที่ก้าวหน้าที่สุด เพราะนอกจากช่วยแก้ปัญหาคลื่นความถี่ภาคพื้นดินแออัดไม่เพียงพอแล้ว ดาวเทียมยังได้ปฏิวัติรูปแบบการแพร่ภาพทางโทรทัศน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการถ่ายทอดสดข้ามประเทศจากเหตุการณ์จริง ผู้ชมทั่วโลกจึงสามารถรับชมปรากฏการณ์สำคัญๆ ที่เกิดขึ้น ณ จุดหนึ่งจุดใดได้ในเวลาเดียวกัน (เรียกว่า Live หรือ Real time) ซึ่งในยุคแรกมีกำลังในการยิงสัญญาณกลับสู่พื้นโลกต่ำ สถานีภาคพื้นดินซึ่งทำหน้าที่รับสัญญาณจึงต้องมีจาน (Antenna หรือ Dish) ขนาดใหญ่เส้นผ่านศูนย์กลางหลายเมตรจึงจะรับสัญญาณจากดาวเทียมได้ชัดเจน จากนั้นสัญญาณที่สถานีภาคพื้นดินได้รับจะถูกส่งต่อไปด้วยระบบออกอากาศปกติ (Off-air) ส่งต่อไปให้กับเจ้าของระบบเคเบิลทีวี หรือด้วยระบบอื่น ๆ ต่อไป สัญญาณโทรทัศน์จากดาวเทียมผ่านสถานีภาคพื้นดินแล้วจึงเข้าสู่

เครื่องรับโทรทัศน์ของผู้ชมตามบ้านเรียกว่า “Satellite transmission” แต่ปัจจุบันดาวเทียมได้รับการพัฒนาให้มีกำลังส่งสูงชันมาก ผู้รับเพียงแต่ติดตั้งจานรับดาวเทียมเส้นผ่านศูนย์กลาง 2-3 ฟุตบนหลังคาบ้านเท่านั้น ก็สามารถรับสัญญาณตรงจากดาวเทียมโดยไม่ต้องผ่านสถานีภาคพื้นดิน เรียกว่าโทรทัศน์จากดาวเทียมตรงสู่บ้าน หรือ DTH (Director to Home) หรือ DBS (Direct Broadcasting System) (วิภา อุดมฉันท, 2546, หน้า 36 – 44)

2.2 รูปแบบเสริม

2.2.1 โทรทัศน์อินเทอร์เน็ต

โทรทัศน์อินเทอร์เน็ต (Internet protocol television) หมายถึง โทรทัศน์ที่มีการส่งภาพและเสียงระบบดิจิทัลผ่านเทคโนโลยีการส่งข้อมูลความเร็วสูงผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Broadband) โดยภาครับสามารถเลือกรับชมรายการผ่านเว็บไซต์ต่างๆ ได้ สำหรับข้อจำกัดของโทรทัศน์อินเทอร์เน็ตอยู่ที่ความเสถียร และความแรงของสัญญาณ ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการรับชม (IPTV Australia, 2013; The Digital Video Broadcasting Project (DVB), 2012)

2.2.2 โทรทัศน์มือถือ

โทรทัศน์มือถือ (Mobile television) หมายถึง โทรทัศน์ที่มีการส่งภาพและเสียงระบบดิจิทัลแบบไร้สาย โดยภาครับสามารถเคลื่อนที่ได้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ชมมีความคล่องตัว และเพลิดเพลินกับความเป็นส่วนตัว ตลอดจนมีเทคโนโลยีการสื่อสารแบบสองทางโต้ตอบได้ (Interactive) สำหรับข้อแตกต่างจากโทรทัศน์อื่นๆ คือ หน้าจอที่มีขนาดเล็กกว่า (ICT Regulation Toolkit, 2012)

3. รูปแบบการรับชมโทรทัศน์ของประเทศไทย

รูปแบบของการรับชมโทรทัศน์ผ่านระบบภาคพื้นดินของประเทศไทย คิดเป็นร้อยละ 45.8 ของครัวเรือนทั้งหมด เคเบิล คิดเป็นร้อยละ 28.7 ของครัวเรือนทั้งหมด และดาวเทียม คิดเป็นร้อยละ 25.5 ของครัวเรือนทั้งหมด สำหรับแนวโน้มการเจริญเติบโตของโทรทัศน์เคเบิลและดาวเทียมมีแนวโน้มการเจริญเติบโตค่อนข้างสูงโดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทและพื้นที่ชานเมือง เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่นอกพื้นที่ให้บริการของโทรทัศน์ระบบภาคพื้นดิน ซึ่งทำให้มีคุณภาพสัญญาณที่ไม่ดี จึงเป็นแรงจูงใจที่ทำให้ประชาชน

เลือกที่จะสมัครสมาชิก หรือติดตั้งจานดาวเทียมเพื่อรับชมโทรทัศน์ที่มีคุณภาพของสัญญาณที่ดี ประกอบกับจำนวนเนื้อหาหรือช่องรายการที่มีจำนวนมากว่าโทรทัศน์ระบบภาคพื้นดิน จึงกระตุ้นให้การเจริญเติบโตของกิจการโทรทัศน์ระบบเคเบิล และกิจการโทรทัศน์ระบบดาวเทียมสูงขึ้นในช่วงที่ผ่านมา (กสทช., 2555 ก) ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลสำรวจของเนลสัน โทเยแลนด์ ระบุว่า ในปี 2555 มีอัตราการเติบโตของการรับชมสื่อโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมเพิ่มสูงถึงร้อยละ 64 จากจำนวนผู้รับชมโทรทัศน์ทั่วประเทศกว่า 22 ล้านครัวเรือนทั่วประเทศ หรือประมาณ 70 ล้านคน (มติชนออนไลน์, 2555)

4. รูปแบบการออกอากาศของสถานีโทรทัศน์มหาวิทยาลัยต่างๆ

จากการทบทวนวรรณกรรมในต่างประเทศ ได้แก่ มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย (University of California Television, 2012), มหาวิทยาลัยเซนต์คลาวด์ (University Television Station, 2012), มหาวิทยาลัยโรเจอร์ส (Rogers State University Public Television, 2012), มหาวิทยาลัยอินเดีย (Indiana Public Media, 2013), มหาวิทยาลัยโฮเวิร์ด (Howard University Television, 2013), มหาวิทยาลัยวอชิงตัน (University of Washington Television, 2013) และในประเทศไทย ได้แก่ STOU Channel (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2555), RU TV (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2555), KKU Channel (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2555), ABAC Channel (มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, 2553), จุฬาฯ ทีวี (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553), RSU Wisdom TV (มหาวิทยาลัยรังสิต, 2556), NationU TV (มหาวิทยาลัยเนชั่น, 2556), Mahidol Channel (มหาวิทยาลัยมหิดล, 2555) และ BTU Channel (มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, 2555) พบว่า รูปแบบหลักที่เลือกใช้ส่วนใหญ่ คือ เคเบิล 8 มหาวิทยาลัย รองลงมา คือ ดาวเทียม 8 มหาวิทยาลัย และภาคพื้นดิน 3 มหาวิทยาลัยตามลำดับ สำหรับรูปแบบเสริมคือ อินเทอร์เน็ต 14 มหาวิทยาลัย และมือถือ 4 มหาวิทยาลัยตามลำดับ

มหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกา ส่วนใหญ่เลือกใช้รูปแบบหลัก คือ สถานีโทรทัศน์เคเบิล 6 มหาวิทยาลัย รองลงมาคือดาวเทียมและภาคพื้นดิน 3

มหาวิทยาลัยเท่ากัน ส่วนรูปแบบเสริม คือ สถานีโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ตที่ทุกมหาวิทยาลัยเลือกใช้ ส่วนมือถือมีเพียง 2 มหาวิทยาลัยที่เลือกใช้สำหรับมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ส่วนใหญ่เลือกรูปแบบหลักคือ สถานีโทรทัศน์ดาวเทียม 5 มหาวิทยาลัย รองลงมา คือ เคเบิล 2 มหาวิทยาลัย และ

ภาคพื้นดินไม่มีเลย ส่วนรูปแบบเสริม คือ สถานีโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต 8 มหาวิทยาลัยเช่นเดียวกับมหาวิทยาลัย ในประเทศสหรัฐอเมริกา ส่วนมือถือมีเพียง 2 มหาวิทยาลัย เท่านั้นที่เลือกใช้ รายละเอียดสามารถดูได้จากตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รูปแบบการออกอากาศของสถานีโทรทัศน์มหาวิทยาลัยต่าง ๆ

สถานีโทรทัศน์มหาวิทยาลัย	ประเทศ	รูปแบบหลัก			รูปแบบเสริม	
		ภาคพื้นดิน	เคเบิล	ดาวเทียม	อินเทอร์เน็ต	มือถือ
STOU Channel	ไทย			x	x	
RU TV	ไทย			x	x	
KKU Channel	ไทย				x	
ABAC Channel	ไทย		x	x		
จุฬาฯ ทีวี	ไทย				x	
RSU WISDOM TV	ไทย			x	x	x
NationU TV	ไทย				x	
Mahidol Channel	ไทย		x		x	x
BTC Channel	ไทย			x	x	
University of California Television	สหรัฐอเมริกา		x		x	x
University Television Station	สหรัฐอเมริกา		x		x	
Rogers State University Public Television	สหรัฐอเมริกา	x	x	x	x	
Indiana Public Media	สหรัฐอเมริกา	x	x	x	x	
Howard University Television	สหรัฐอเมริกา	x	x	x	x	
University of Washington Television	สหรัฐอเมริกา		x		x	x
รวม		3	8	8	14	4

ที่มา: เว็บไซต์ของสถานีโทรทัศน์มหาวิทยาลัยต่าง ๆ รวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัย

5. ต้นทุนการเช่าโครงข่ายในการออกอากาศ

สำหรับต้นทุนการเช่าโครงข่ายในการถ่ายทอดสัญญาณออกอากาศพบว่าค่าใช้จ่ายในการออกอากาศผ่านทางภาคพื้นดินสูงสุดคือ 3-5 ล้านบาทต่อเดือน (ปราโมช รัฐวิจิตร, สัมภาษณ์, 14 ธันวาคม 2555) รองลงมาคือ เคเบิล 1.6-2.1 ล้านบาทต่อเดือน (สมยศ เข็นใจ, สัมภาษณ์, 13 กุมภาพันธ์ 2556) ลำดับถัดมาคือดาวเทียม 1.2-1.5 ล้านบาท

ต่อเดือน (กฤษณพร เสริมพานิช, 2556) และที่มีค่าใช้จ่ายน้อยที่สุดคือ อินเทอร์เน็ต 20,000-50,000 บาท ต่อเดือน (Keoviengkham, 2013) แต่ในทางกลับกัน ขอบเขตพื้นที่ในการส่งสัญญาณนั้น อินเทอร์เน็ตสามารถเข้าถึงประชาชนได้ทั่วโลก ดาวเทียมสามารถส่งสัญญาณได้มากถึง 17-22 ประเทศ ในขณะที่ภาคพื้นดินและเคเบิลสามารถส่งได้เฉพาะภายในประเทศ

ตารางที่ 2 ต้นทุนการเช่าโครงข่ายในการออกอากาศ

ช่องทาง	ค่าใช้จ่ายต่อเดือน (ล้านบาท)	ขอบเขตพื้นที่
ภาคพื้นดิน	3-5	ทั่วประเทศ
เคเบิล	1.6-2.1	จังหวัด
ดาวเทียม	1.2-1.5	17-22 ประเทศ
อินเทอร์เน็ต	0.02-0.05	ทั่วโลก

ที่มา: การสัมภาษณ์

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น พบว่า สาเหตุที่ทำให้มหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกาเลือกรูปแบบหลักเป็นเคเบิลทีวีนั้น เกิดจากการที่ระบบเคเบิลได้พัฒนาการรับส่งสัญญาณผ่านดาวเทียม ซึ่งเป็นผลทำให้เคเบิลทีวีกลายเป็นธุรกิจที่เติบโตเร็วมาก จนเป็นที่หวาดกลัวของโทรทัศน์ยักษ์ใหญ่ระดับชาติ (ได้แก่ เครือข่ายโทรทัศน์ NBC CBS ABC) เคเบิลทีวีไม่ใช่ระบบโทรทัศน์สำหรับคนที่บอดสัญญาณอีกต่อไป แม้แต่คนที่สามารถรับสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินได้ชัดเจน ยังต้องการเป็นสมาชิกเพราะทำให้สามารถเลือกชมรายการได้มากกว่า 30 ช่อง เพียง 5 ปีหลังจากที่ HBO เอาเคเบิลทีวีเชื่อมเข้ากับดาวเทียม ทำให้ระบบเคเบิลในประเทศสหรัฐอเมริกามีเครือข่ายทั่วประเทศถึง 50 ราย และเคเบิลทีวีที่ให้บริการเฉพาะท้องถิ่นอีกกว่า 12,500 ราย ตั้งแต่ทศวรรษที่ 1980 เป็นต้นมา (วิภาอุตมฉันท, 2546)

สำหรับประเทศไทย รูปแบบหลักของสถานีโทรทัศน์มหาวิทยาลัยที่นิยมใช้ คือ ดาวเทียม ซึ่งสาเหตุมาจากค่าใช้จ่ายที่ถูกกว่ารูปแบบภาคพื้นดิน ซึ่งปัจจุบันยังผูกขาดอยู่กับฟรีทีวี เช่น ช่อง 3, 5, 7, 9, สทท. และไทยพีบีเอส อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าในอนาคตอันใกล้จะเปลี่ยนมาใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นผลทำให้มีจำนวนช่องเพิ่มขึ้นจากเดิม 6 ช่องเป็น 48 ช่อง ก็ตาม แต่การลงทุนในด้านโครงข่ายยังมีราคาสูงมาก ถ้ามหาวิทยาลัยสนใจจะทำรูปแบบภาคพื้นดิน จำเป็นต้องเช่าโครงข่ายจากผู้ประกอบการเดิมที่มีโครงข่ายอยู่ทั่วประเทศ โดยคาดว่า จะมีค่าใช้จ่ายประมาณ 3-5 ล้านบาทต่อเดือน (ปราโมช รัฐวิจิ, สัมภาษณ์, 14 ธันวาคม 2555) ซึ่งถือว่าเป็น

จำนวนเงินที่สูงมากกับการทำสถานีโทรทัศน์ภาคพื้นดินเพื่อสาธารณะ เพราะมีข้อจำกัดทางด้านการหารายได้ของสถานี และเข้าถึงประชาชนได้เฉพาะในประเทศเท่านั้น (สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, 2555, หน้า 17) เมื่อเปรียบเทียบกับสถานีโทรทัศน์แบบดาวเทียมที่มีค่าเช่าประมาณ 1.2-1.5 ล้านบาทต่อเดือนแต่สามารถเข้าถึงประชาชนได้ 17-22 ประเทศ (กฤษณพร เสริมพานิช, สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์ 2556) สำหรับสถานีโทรทัศน์เคเบิลท้องถิ่น มีค่าเช่าประมาณ 1.6-2.1 ล้านบาทต่อเดือน และมีข้อจำกัดในการเผยแพร่ที่จำกัดเฉพาะพื้นที่ ซึ่งไม่ตอบสนองต่อเป้าหมายในการทำสถานีโทรทัศน์ของมหาวิทยาลัยที่ต้องการส่งเสริมความรู้ การศึกษา จริยธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสภาพแวดล้อม การเกษตร ตลอดจนการส่งเสริมอาชีพ สุขภาพ อนามัย กีฬา หรือการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งในประเทศไทยและประชาคมอาเซียน แต่ถ้ามหาวิทยาลัยทำรายการเพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณชนโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายเหมือนฟรีทีวีทั่วไป สถานีโทรทัศน์เคเบิลก็สามารถดึงสัญญาณไปเผยแพร่โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายหากทางมหาวิทยาลัยซึ่งถือเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์อนุญาต (สมยศ เข็นใจ, 2556)

ส่วนสถานีโทรทัศน์อินเทอร์เน็ตหรือ IPTV ถือเป็นรูปแบบเสริมที่ทุกมหาวิทยาลัยควรมี เพราะมีค่าใช้จ่ายไม่สูง และเป็นทางเลือกให้กับประชาชนที่ต้องการเข้ามาหาข้อมูลต่างๆ ย้อนหลัง เมื่อใดก็ได้ตามต้องการ เช่นเดียวกับสถานีโทรทัศน์ผ่านมือถือ สำหรับสาเหตุที่ผู้วิจัยแบ่งสถานีโทรทัศน์อินเทอร์เน็ตและมีชื่อเป็นรูปแบบเสริมนั้น

เนื่องจากเป็นสื่อยุคใหม่ (สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, 2555, หน้า 123) อีกทั้งยังมีข้อจำกัดทางด้านความเสถียรและความแรงของสัญญาณ (IPTV Australia, 2013; The Digital Video Broadcasting Project, 2012) ประกอบกับผู้รับชมผ่านช่องทางดังกล่าว ยังมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับรูปแบบหลัก ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติและกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในปี พ.ศ. 2555 ที่พบว่าจำนวนประชากรอายุ 6 ปี ขึ้นไป มีประมาณ 62.9 ล้านคน มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ต 16.6 ล้านคน โดยร้อยละ 64.6 ใช้เพื่อกิจกรรมในการดาวน์โหลด ดูหนัง ฟังเพลงวิทยุ และผู้ใช้โทรศัพท์มือถือ 44.1 ล้านคน โดยร้อยละ 21.0 ใช้เพื่อรับชมโทรทัศน์/หนัง ฟังเพลง/ วิทยุ อย่างไรก็ตาม อัตราการเติบโตทั้งอินเทอร์เน็ตและมือถือยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง (สำนักงานสถิติแห่งชาติและกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2555) นอกจากนี้ ในประเทศสหรัฐอเมริกาต่างหันมาใช้ระบบ IPTV มากยิ่งขึ้น เนื่องจากรัฐบาลมองว่าจานดาวเทียมที่ติดอยู่ตามบ้านเรือนหรืออพาร์ทเมนท์นั้น นอกจากจะเป็นตัวรับสัญญาณแล้ว ยังสามารถเป็นตัวส่งสัญญาณได้ด้วยเช่นกัน ดังนั้นรัฐบาลจึงคำนึงถึงเรื่องความปลอดภัยและความมั่นคงซึ่งถือเป็นผลกระทบเชิงบวกกับ IPTV จึงเป็นผลทำให้สถานีโทรทัศน์ต่าง ๆ หันมาลงทุนใน IPTV มากยิ่งขึ้น (Keoviengkham, 2013)

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research methodology) วิธีการเก็บข้อมูลด้วย การสนทนากลุ่ม (Focus group) โดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษา ค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ต้องการศึกษา เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย คำถามการวิจัย นิยามศัพท์และประเด็นคำถามที่สำคัญ

2. นำประเด็นคำถามที่สำคัญในการสนทนากลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มเป้าหมายของสถานีโทรทัศน์ BUU channel & Network 2) แนวโน้มการรับชมโทรทัศน์ของกลุ่มเป้าหมาย 3) งบประมาณในการทำสถานีโทรทัศน์ BUU channel &

network และ 4) รูปแบบที่เหมาะสมกับ BUU channel & network (ภาคพื้นดิน, เคเบิล, ดาวเทียม, อินเทอร์เน็ต, มือถือ) ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา อาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ ดร.ยอดยิ่ง ธนทวี ดร.ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง ดร.กฤษ จรินทร์โท ดร.นิวสันนท์ วงศ์ประสิทธิ์ และดร.สุชนนี เมธิโยธิน ตรวจสอบความครอบคลุมและพิจารณาประเมินความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะของการวิจัย และความชัดเจน ได้ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา ครอบคลุมในแต่ละด้าน และครอบคลุมวัตถุประสงค์ ซึ่งผลของค่า IOC สำหรับประเด็นคำถามที่สำคัญผ่านเกณฑ์ทุกข้อ โดยประเด็นที่ 1 ได้ค่า IOC = 1.00 ประเด็นที่ 2 ได้ค่า IOC = 1.00 ประเด็นที่ 3 ได้ค่า IOC = 0.80 และประเด็นที่ 4 ได้ค่า IOC = 1.00

3. การสนทนากลุ่ม (Focus group) ครั้งที่ 1 เป็นการรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เป็นกลุ่ม (Group Interview) สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ใช้คณะผู้สัมภาษณ์ 3 คน ประกอบด้วย 1) ผู้นำการสนทนา (Moderator) รับผิดชอบโดยผู้วิจัย ทำหน้าที่ดำเนินการสัมภาษณ์ โดยตั้งคำถามและซักถามให้ผู้ร่วมสนทนาได้แสดงความคิดเห็น กระตุ้นให้ผู้ร่วมสนทนาเกิดการให้ความร่วมมือ และเต็มใจบอกเล่าข้อมูลแลกเปลี่ยนกัน และตั้งคำถามเจาะลึกเพิ่มเติม 2) ผู้ช่วยบันทึกข้อมูล (Note-taker) ทำหน้าที่จดบันทึกการสนทนา และในกรณีที่จำเป็นอาจช่วยเตือน/เสริมประเด็นที่ผู้นำการสนทนาข้ามหรือยังไม่ได้ถาม และ 3) ผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ทำหน้าที่บันทึกภาพและเสียง โดยใช้กล้องวิดีโอ เครื่องบันทึกเสียง หรือโทรศัพท์มือถือที่สามารถถ่ายวิดีโอและบันทึกเสียงผู้เข้าร่วมสนทนาทุกคนได้ชัดเจน (Zikmund, Babin, Carr, & Griffin, 2013)

4. การสนทนากลุ่ม (Focus group) ครั้งที่ 2 นำข้อสรุปและข้อโต้แย้งที่ได้จากการสนทนากลุ่มครั้งที่ 1 แจกแจงให้แก่ผู้เข้าสนทนากลุ่มรับทราบ และแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อคิดเห็นที่เป็นเอกฉันท์ พร้อมทั้งสรุปให้ผู้เข้าสนทนากลุ่มรับทราบในแต่ละประเด็น

5. สรุปประเด็นในการสนทนากลุ่มเพื่อเสนอรูปแบบการออกอากาศของ BUU channel & network ที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่สัมภาษณ์ในการสนทนากลุ่ม คือ ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานมหาวิทยาลัยบูรพาและเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาภาคตะวันออก และผู้เชี่ยวชาญทางด้านสถานีโทรทัศน์

กลุ่มตัวอย่าง

เลือกโดยวิธีเจาะจงกับผู้ถูกสัมภาษณ์ที่มีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์มหาวิทยาลัยบูรพาและเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาภาคตะวันออก ได้แก่ รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยบูรพา รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยบูรพา คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต และตัวแทนจาก คณะศิลปกรรม สาขานิตศิลป์ มหาวิทยาลัยบูรพา หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชนสระแก้ว รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก เลขานุการอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ หัวหน้าแผนกมัลติมีเดีย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเซีย

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม โดยการถอดเทปสัมภาษณ์ สรุปประเด็น ตีความหมายในรูปของการวิเคราะห์เนื้อหา แล้วเขียนผลการวิจัยแยกเป็นประเด็น โดยอาศัยแผนผังก้างปลา (Fishbone diagram) ในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการออกอากาศของสถานีโทรทัศน์ BUU channel & network กับสาเหตุหรือประเด็นที่เป็นไปได้ที่ส่งผลต่อรูปแบบการออกอากาศของสถานีโทรทัศน์ BUU channel & network ที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

ผลการวิจัย

จากการสนทนากลุ่ม พบประเด็นหลักของรูปแบบการออกอากาศของสถานีโทรทัศน์ BUU channel & network ที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ คือ การออกอากาศผ่านอินเทอร์เน็ตและแอปพลิเคชันบนมือถือ โดยมีประเด็นหลักที่ทำการศึกษา 8 ประเด็น ได้แก่ กลุ่มเป้าหมาย การผลิต

รายการ บุคลากร งบประมาณ การหารายได้ แนวโน้ม การรับชม การเริ่มดำเนินการ และแผนในอนาคต มีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ปกครอง นิสิต นักศึกษา นักเรียน ชุมชน และประชาชนในกลุ่มประชาคมอาเซียน เนื่องจากนักศึกษา นักเรียน นิสิต จะได้รับความรู้ทางด้านวิชาการอีกช่องทางหนึ่ง

2. การผลิตรายการ ถือเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ต้องมีเนื้อหาที่ดีประกอบกับการสร้างที่น่าสนใจ และการมีส่วนร่วมของนิสิต นักศึกษา ฝั่งรายการสด 8 ชั่วโมง ตั้งแต่ 6.00 - 14.00 น. ส่วนเวลา 14.00 - 22.00 เป็นการถ่ายทอดซ้ำ และปิดสถานีเวลา 22.00 - 6.00 น. โดยผลิตรายการข่าวของแต่ละสถาบัน 15 นาที วัสดุับรายการ และรายการงานวิจัยของสถาบัน 1 ชั่วโมง รวม 3 ชั่วโมง ส่วนรายการที่ส่งเสริมความเป็นอาเซียน ดังนี้ มหาวิทยาลัยเอเซีย รับผิดชอบรายการสอนภาษาอังกฤษ วิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี วิทยาลัยชุมชนสระแก้ว และวิทยาลัยชุมชนตราด รับผิดชอบรายการเศรษฐกิจชุมชน มหาวิทยาลัยบูรพา รับผิดชอบรายการความรู้ด้านธุรกิจ ความรู้ทางสุขภาพและกีฬาและสารคดีเกี่ยวกับใต้ท้องทะเล มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ รับผิดชอบรายการศิลปวัฒนธรรมไทยและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา ระยอง รับผิดชอบรายการกฎหมายประเทศไทย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลภาคตะวันออก รับผิดชอบรายการเทคโนโลยีอุตสาหกรรมเกษตรและประมง รายการละ 30 นาที โดยบันทึกด้วยระบบความละเอียดสูง ซึ่งจะสามารถนำไปออกอากาศได้ทุกรูปแบบในอนาคต ทั้งนี้ ฝั่งรายการที่นำเสนอเป็นเพียงความคิดเห็นของผู้ที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเท่านั้น ซึ่งจะต้องมีการทำการศึกษาวิจัย โดยละเอียดกับกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญต่อไป

3. บุคลากร เนื่องจากรายการที่ผลิตต้องใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาในกลุ่มอาเซียน ซึ่งถ้าหากเป็นภาษาอังกฤษ ควรใช้บุคลากรที่มาจากมหาวิทยาลัยเอเซีย เนื่องจากเป็นมหาวิทยาลัยที่สอนเป็นภาษาอังกฤษ บุคลากรจะมีความเชี่ยวชาญ ชำนาญทางด้านภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี ส่วนทางด้านเทคนิคการผลิต คณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพาจะช่วยสนับสนุน

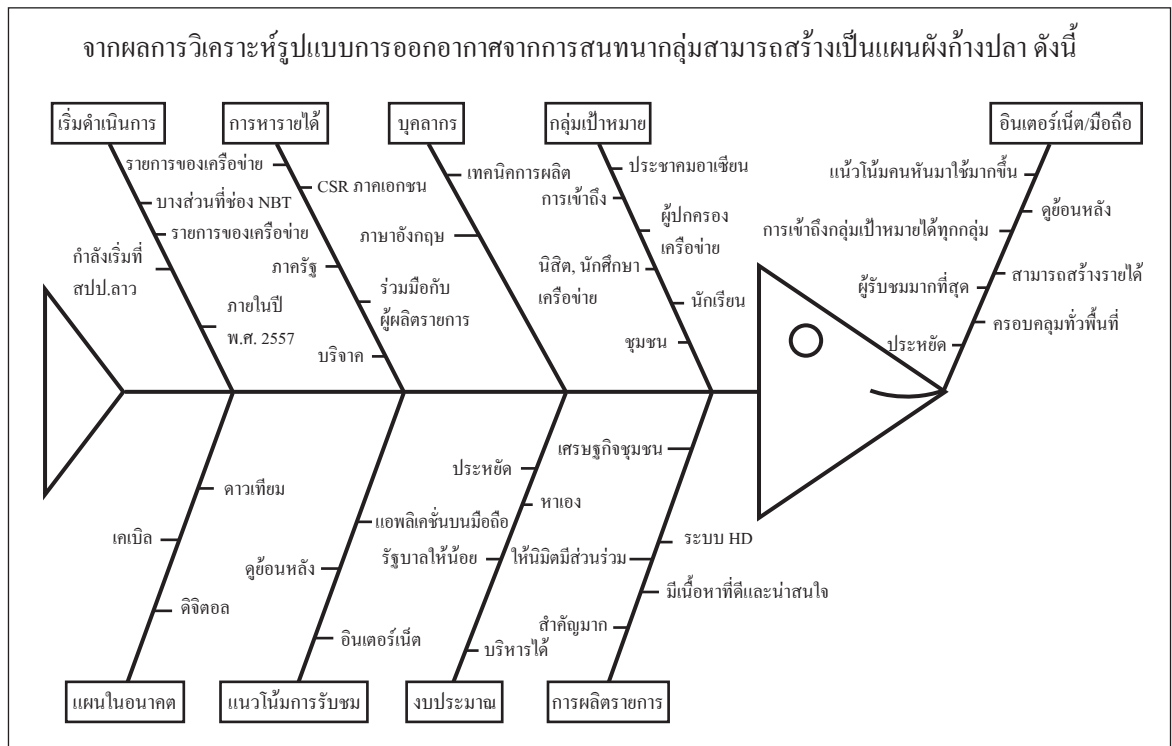
4. งบประมาณ เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการทำสถานีโทรทัศน์ค่อนข้างสูง หากต้องการลดค่าใช้จ่ายให้ได้มากที่สุดและรัฐบาลอาจไม่มีงบประมาณมาให้เพียงพอ ดังนั้นต้องให้มหาวิทยาลัยทำการหารายได้เข้ามาด้วยตนเองเพราะปัจจุบันก็มีการหารายได้เพื่อเลี้ยงตัวเองอยู่แล้ว

5. การหารายได้ มีอยู่หลายช่องทาง เริ่มจากการทำความเข้าใจกับผู้ผลิตรายการหรือสถานีโทรทัศน์ต่างๆ เหมือนกับที่ทาง PSI ร่วมมือกับ Work Point หรือการประชาสัมพันธ์กิจกรรม CSR ของภาคเอกชน ภาครัฐ หรือการขอรับบริจาค ซึ่งสถาบันการศึกษาสามารถออกใบอนุโมทนาบัตรให้กับผู้บริจาคนำไปลดหย่อนภาษีได้ 2 เท่าของยอดเงินบริจาค เช่นเดียวกันกับสถานีโทรทัศน์มหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกาหลายแห่งและสามารถทำการโฆษณาได้อีกด้วย

6. แนวโน้มการรับชม คนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป โดยมีการรับชมย้อนหลังผ่านอินเทอร์เน็ต หรือ แอปพลิเคชันบนมือถือตามเวลาที่แต่ละบุคคลสะดวกมากขึ้น

7. การเริ่มดำเนินการ ทางวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ได้เริ่มทำการให้กับช่อง NBT รวมถึงขณะนี้กำลังจะมีการผลิตรายการเพื่อไปออกอากาศที่ประเทศสปป.ลาว 2 ช่อง คือ MV ลาวและลาวสตาร์ ซึ่งหากเป็นไปได้ภายใน พ.ศ.2557 จะทราบผลการศึกษาความเป็นไปได้ของการทำสถานีโทรทัศน์ BUU channel & network ทั้งทางด้านโครงสร้างผังรายการ และแผนธุรกิจ เพื่อใช้ประกอบในการพิจารณาของผู้บริหารเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 8 สถาบันต่อไป

8. แผนในอนาคต เมื่อได้รับผลตอบรับที่ดี มีผู้ชมมากขึ้น จะทำการเพิ่มช่องทางการออกอากาศเป็นดาวเทียม เคเบิล และดิจิตอล (ภาคพื้นดิน) ในภายหลัง

ภาพที่ 1 แผนผังก้างปลา รูปแบบการออกอากาศของสถานีโทรทัศน์ BUU channel & network

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย รูปแบบการออกอากาศของสถานีโทรทัศน์ BUU channel & network ที่เป็นประโยชน์ต่อ

สาธารณะ ตามข้อสรุปที่เป็นเอกลักษณ์จากการสนทนากลุ่ม คือ รูปแบบที่ต้องสามารถปรับตามแนวโน้มการรับชมของคนส่วนใหญ่ซึ่งปัจจุบันมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป

ดังนั้นช่องทางการออกอากาศผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต และแอปพลิเคชันบนมือถือ เพราะสามารถรับชมย้อนหลังตามเวลาที่แต่ละบุคคลสะดวก อีกทั้งยังมีต้นทุนที่ต่ำกว่ารูปแบบอื่น เน้นกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนิสิต ผู้ปกครอง นักศึกษา และประชาคมอาเซียน โดยทำการผลิตรายการที่ให้นิสิตมีส่วนร่วมเพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ ชุมชน โดยใช้บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านภาษาอังกฤษเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ส่วนในเรื่องงบประมาณทางเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะจัดหาร่วมกับการรับงบประมาณจากภาครัฐและทำการหารายได้ด้วยการทำความร่วมมือกับผู้ผลิตรายการ สถานีโทรทัศน์ต่าง ๆ การทำกิจกรรมเพื่อสังคมหรือแม้แต่การรับบริจาค โดยรูปแบบรายการต้องปรับเปลี่ยนตามพฤติกรรมของผู้ชม ที่นิยมการรับชมย้อนหลังผ่านอินเทอร์เน็ต หรือแอปพลิเคชันทางมือถือ โดยระยะแรกควรทำรายการร่วมกับสถานีที่มีอยู่แล้วในปัจจุบันแล้วขยายความร่วมมือไปประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน เมื่อเติบโตแล้วจึงค่อยทำสถานีตนเอง โดยมีแผนอนาคตในการขยายรูปแบบการออกอากาศของสถานีโทรทัศน์ฯ ผ่านทางดาวเทียม เคเบิล และดิจิทัลในภายหลัง

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย

รูปแบบการออกอากาศของสถานีโทรทัศน์ BUU channel & network คือ การออกอากาศผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ตและแอปพลิเคชันบนมือถือ เนื่องจากแนวโน้มพฤติกรรมรับชมของคนส่วนใหญ่ในปัจจุบันเปลี่ยนไป โดยสามารถรับชมย้อนหลังตามเวลาที่แต่ละบุคคลสะดวก อีกทั้งยังมีต้นทุนที่ต่ำกว่ารูปแบบอื่น เช่นเดียวกับ RSU WISDOM TV (มหาวิทยาลัยรังสิต, 2556) Mahidol channel (มหาวิทยาลัยมหิดล, 2555) University of California Television (University of California Television, 2012) University of Washington Television (University of Washington Television, 2013) ที่มีการออกอากาศผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ตและแอปพลิเคชันบนมือถือ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Keoviengkham (2013) ที่กล่าวว่า ในประเทศสหรัฐอเมริกาต่างหันมาใช้ระบบโทรทัศน์อินเทอร์เน็ต (Internet Protocol Television หรือ IPTV) มากยิ่งขึ้น

เนื่องจากรัฐบาลมองว่า งานดาวเทียมที่คิดอยู่ตามบ้านเรือนหรือพาร์ทเมนท์นั้น นอกจากจะเป็นตัวรับสัญญาณแล้วยังสามารถเป็นตัวส่งสัญญาณได้ด้วยเช่นกัน ดังนั้น รัฐบาลจึงคำนึงถึงเรื่องความปลอดภัยและความมั่นคงซึ่งถือเป็นผลกระทบเชิงบวกกับ IPTV จึงเป็นผลทำให้สถานีโทรทัศน์ต่าง ๆ หันมาลงทุนใน IPTV มากยิ่งขึ้น ประกอบกับผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติและกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (2556) ในปี พ.ศ. 2556 พบว่าจำนวนประชากรอายุ 6 ปี ขึ้นไป มีประมาณ 63.3 ล้านคน มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ต 18.3 ล้านคน เพิ่มขึ้น 1.7 ล้านคน จากปี พ.ศ. 2555 คิดเป็นร้อยละ 10.7 และผู้ใช้โทรศัพท์มือถือ 46.4 ล้านคน เพิ่มขึ้น 2.3 ล้านคน จากปี พ.ศ. 2555 คิดเป็นร้อยละ 5.2 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอัตราการเติบโตที่อินเทอร์เน็ตและมือถือยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง

การเลือกกลุ่มเป้าหมายนิสิต นักศึกษา ผู้ปกครอง และประชาคมอาเซียนในการผลิตรายการ BUU channel & network เนื่องจากสอดคล้องกับแนวคิดของ Pempek, Yermolayeva, and Calvert (2009) ที่กล่าวถึง วิทยุหนุ่มสาว และผู้ใหญ่ล้านคนมีการใช้เว็บไซต์และเครือข่ายสังคมออนไลน์แม้จะไม่รู้จักวิธีการในการใช้มากนัก กลุ่มคนเหล่านี้ใช้เวลาในชีวิตประจำวันในการเข้าเว็บไซต์ทุกวันเหมือนกับการเข้าไปเขียนไดอารี่ส่วนตัว อย่างน้อย 30 นาทีต่อวัน ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในชีวิต การเข้าเครือข่ายสังคมออนไลน์กลายเป็นปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นกับกลุ่มนักเรียน นักศึกษา หรือแม้กระทั่งผู้ใหญ่ยังใช้ในการบอกความรู้สึก ความเป็นตัวตนและหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

ส่วนการผลิตรายการที่ให้นิสิตมีส่วนร่วมเพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน รวมถึงการใช้การบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านภาษาอังกฤษในการผลิตรายการ สอดคล้องกับแนวคิด Falchikov (2013) ที่กล่าวถึง ทฤษฎีของการพัฒนานักเรียนไว้ว่าการมีส่วนร่วมของนักเรียน นักศึกษา จะทำให้เกิดสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของนิสิต นักศึกษา หมายถึง การใช้ร่างกายและจิตใจ ประสบการณ์ ความถนัดเข้ามาทำงานให้กับมหาวิทยาลัยและเป็นการซึมซับวิชาการร่วมไปกับการมีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์และเพื่อนสถาบันอื่นๆ ไม่เพียงแต่จะทำให้การอธิบายความชัดเจน แต่ยังเป็นการ

พัฒนาให้นักศึกษาร่วมสร้างผลงานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในเรื่องงบประมาณทางมหาวิทยาลัยควรจะจัดการร่วมกับการของงบประมาณจากภาครัฐและทำการหารายได้ด้วยการทำความร่วมมือกับผู้ผลิตรายการ สถานีโทรทัศน์อื่น ๆ การทำกิจกรรมเพื่อสังคมหรือแม้แต่ การรับบริจาค ซึ่งคล้ายคลึงกับข้อมูลของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์, แอลสิทธิ์ เวอร์การา และเทียนสว่าง ธรรมวณิช, 2550, หน้า 75-85) ที่ศึกษา รูปแบบการดำเนินงาน British Broadcasting Corporation (BBC) ของ สหราชอาณาจักรฯ ที่ถูกออกแบบให้มีความอิสระจากรัฐบาล ทำการหารายได้หลักจาก 3 แหล่ง ได้แก่ รายได้จากค่าธรรมเนียมในการรับชมโทรทัศน์จากครัวเรือนที่มีเครื่องรับโทรทัศน์ รายได้จาก การอนุญาตให้ผู้อื่นนำรายการของ BBC ไปเผยแพร่ และรายได้จากการขายสินค้าและบริการอื่นๆ เช่น วิทยุที่บันทึกรายการที่เผยแพร่และรายได้จากบริการในต่างประเทศ ซึ่งในปี พ.ศ. 2548/2549 สามารถจัดเก็บค่าธรรมเนียมได้ถึง 3,101 ล้านดอลลาร์ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 77.4 ของรายได้รวมทั้งสิ้น 4,005 ล้านดอลลาร์และนอกจากนี้ข้อมูลยังระบุไว้ว่าแหล่งเงินทุน Public Broadcasting Service (PBS) ของสหรัฐอเมริกา ส่วนใหญ่ได้รับจากการให้สิทธิในการแพร่ภาพรายการที่ได้จากการบริจาคในปี 2549 ประมาณ 191.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือประมาณร้อยละ 36.0 ของรายได้ทั้งหมด ซึ่งมากกว่ารายได้จากกระทรวงศึกษา ที่มีมูลค่าเพียง 69.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือประมาณร้อยละ 13.0 ของรายได้ทั้งหมด

รูปแบบรายการต้องปรับเปลี่ยนตามพฤติกรรมของผู้ชม ที่นิยมการรับชมย้อนหลังผ่านอินเทอร์เน็ต หรือแอปพลิเคชันทางมือถือ สอดคล้องกับแนวคิดของ Hebden, Cook Ploeg, and Allman-Farinelli (2012) ได้กล่าวถึง แอปพลิเคชันของสมาร์ตโฟนอาจจะเป็นสื่อที่เป็นนวัตกรรมใหม่สามารถทำการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ได้ จึงทำให้กลุ่มเป้าหมายในเชิงพาณิชย์ของธุรกิจจะมุ่งเน้นในการใช้เทคโนโลยี เพื่อการเข้าถึงประชากรในประเทศด้วยแอปพลิเคชันของสมาร์ตโฟน และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Mainwaring, Culler, Polastre, Szweczyk, and Anderson (2002) ที่กล่าวถึง การให้บริการ

ทางการศึกษาโดยใช้อินเทอร์เน็ต ทำให้บุคคลต่างๆ สามารถเข้าถึงข้อมูลเมื่ออยู่ในระยะไกล นอกจากนี้ยังมีประโยชน์ในการติดต่อสื่อสาร การจัดเก็บข้อมูล และ การตรวจสอบสุขภาพของมนุษย์ ทำให้อินเทอร์เน็ตเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน

เมื่อระยะแรกควรทำรายการร่วมกับสถานีที่มีอยู่แล้วในปัจจุบันแล้วขยายความร่วมมือไปประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน เมื่อเติบโตแล้วจึงค่อยทำสถานีตนเอง โดยมีแผนอนาคตในการขยายช่องทางการส่งสัญญาณเป็นดาวเทียม เคเบิล และดิจิทัลในภายหลัง สอดคล้องกับแนวคิดของ Lin (2011) ที่ศึกษารูปแบบอุตสาหกรรมสื่อในสิงคโปร์ เกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรมโทรทัศน์ในและระหว่างประเทศ โดยผู้ประกอบการโทรทัศน์จะมีการพัฒนาในระบบของตนเองก่อนโดยการควบคุมเทคโนโลยีบนหน้าจอโทรทัศน์ให้สามารถเข้าถึงเว็บไซต์ อินเทอร์เน็ต หลายหน้าจอในเวลาเดียวกัน จากนั้นจึงมีการใช้นโยบายที่สนับสนุนนวัตกรรมการส่งสัญญาณดิจิทัลเพื่อเอื้อต่อการพัฒนาโทรทัศน์ทั้งภาพคมชัดและเสียงที่มีความหลากหลายในภายหลัง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เนื่องจากการเริ่มต้นการออกอากาศต้องใช้งบประมาณส่วนหนึ่ง การที่จะรงบประมาณจากภาครัฐ อาจจะใช้เวลานานและงบประมาณอาจไม่เพียงพอ ดังนั้นมหาวิทยาลัยบูรพาและเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือควรเร่งจัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายอันจะเกิดขึ้นเป็นอันดับแรก เพื่อที่จะเร่งหารายได้เข้ามาใช้และสำรองในการเริ่มผลิตรายการ พร้อมทั้งจัดผังรายการที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนชาวไทยและประชาคมอาเซียน โดยผลิตรายการข่าว เสนอผลงานวิจัยใหม่ ๆ และส่งเสริมความรู้ด้วยรายการสอนภาษาอังกฤษหรือภาษาอาเซียน รายการเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน รายการความรู้ด้านธุรกิจ สารคดี รายการศิลปวัฒนธรรมไทยและท้องถิ่น รายการเกี่ยวกับกฎหมายในด้านต่าง ๆ รายการเทคโนโลยีอุตสาหกรรมเกษตรและประมง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับองค์ความรู้ในด้านต่าง ๆ ไปพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้สำหรับมหาวิทยาลัยบูรพาและสถาบันอุดมศึกษาภาคตะวันออก ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินใจของผู้บริหารในเรื่องรูปแบบการออกอากาศของสถานีโทรทัศน์ BUU channel & network เนื่องจากพฤติกรรมผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไป จึงควรสร้างช่องทางให้ผู้ชมได้รับชมรายการผ่านอินเทอร์เน็ตและแอปพลิเคชันบนมือถือ เพราะช่องทางนี้ในปัจจุบันสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้

ทุกกลุ่ม ครอบคลุมพื้นที่และประหยัดต้นทุนมากกว่ารูปแบบอื่น ๆ เมื่อผลตอบรับดีและมีผู้ชมมากขึ้น จึงเพิ่มช่องทางการออกอากาศเป็นดาวเทียม เคเบิล และดิจิตอล ในภายหลัง นอกจากนี้มหาวิทยาลัยอื่น ๆ ทั้งที่มีสถานีโทรทัศน์เป็นของตนเองแล้ว หรือกำลังตัดสินใจจะจัดตั้งสถานีโทรทัศน์มหาวิทยาลัยขึ้น ควรเลือกรูปแบบการออกอากาศผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ตและแอปพลิเคชันบนมือถือเช่นกัน